ओरेगन र नेपालको सम्बन्ध

दया शाक्य
पुर्वाध्यक्ष
ओरेगन नेपाल समाज

ओरेगन र नेपालको ऐतिहासिक सम्बन्ध कहिले देखि शुरु भयो भन्ने बारे किटानका साथ भन्न नसके पनि प्राप्त तथ्यहरुको आधारमा सन् १९५० को फरवरीताका नेपालको जनताले राणा शासनको निरंकुशताबाट मुक्त भएको अनुभव गरेपछि अन्तराष्ट्रिय जगतमा हासिलो अनुहार देखाउन पाए। तत्पश्चात नेपाललाई अन्तराष्ट्रिय जगतमा चिनाउने काम शुरु भयो। पहिलो चरणको रुपमा नेपाल र संयुक्त राज्य अमेरिकाबीच कुटनैतिक सम्बन्धको स्थापना भयो । यसको तत्कालै ओरेगन निवासी एकजना प्रतिष्ठित शिक्षाविद् डा. हृयू उड् ज्ञानज ध्ययम को नियुक्ति सरकारी तौरबाट भयो । यहि नियुक्ति नै नेपाल र ओरेगनको सम्बन्धको पहिलो केन्द्रबिन्दु मान्नु पर्छ। त्यसपछि सन १९५३ मा न्युजिलैण्डका सर एड्मण्ड हिलारी र नेपालका तेन्जिङ्ग शेर्पाको संयुक्त प्रयासमा सगरमाथाको सफल आरोहण सम्पन्न भयो । यी दुई घटनाहरुले नेपाललाई पश्चिमी मुलुकमा यथेष्ट मात्रामा चिनाउने काम भयो । त्यस बेला नेपालमा ३१० वटा प्राथमिक,५० वटा निम्न माध्यामिक र माध्यामिक विद्यालयहरु संचालनमा रहेका थिए। आजभन्दा ६० वर्ष अघिको नेपाल र हालको नेपाल बनाउनमा डा.उड्को ठूलो भूमिका रहेको नकार्न सक्तैन।

नेपाल र ओरेगनको सम्बन्धमा अर्को चरणको रुपमा १९५६ तिर नेपालबाट ७ जना विद्यार्थीको टोली ओरेगन विश्वविद्यालयमा अध्ययनार्थ भ्रमणलाई लिन सकिन्छ । ती नै विद्यार्थीहरु आ ेनो पढाई सकेर काठमाडौंमा ऋयबिनभ या भ्मगअबतष्यल को संचालन गरिएको थियो । पछि यहि संस्था त्रि.वि.वि.मा परिमार्जित भए। तत्पश्चात नेपालबाट धेरै नै

विद्यार्थीहरु अमेरिका ओइरिन थाले । कोही फर्केर देशको सेवामा लागे कोहि प्रेम बन्धनको दलदलमा फासे । तर शिक्षाको विकास भने यठेष्ट मात्रामा भए । डा. उड पनि नयाा शिक्षा योजनालाई राम्ररी व्यवस्थित गरिसकेपछि अमेरिका फर्केर आएर ग्क ल्भउबा भ्मगअबतष्यल ायगलमबतष्यल९ग्क्ल्भ०को स्थापना गरे । त्यस अन्तरगत धेरै विद्यार्थीहरुले छात्रबृति पाए र अमेरिकामा अध्ययन गर्न पाए । यो गुण कसैले विर्सन हुादैन । त्यस ायगलमबतष्यल लाई वहांको निधन पछि निरन्तरता दिन नसक्नु अत्यन्त दुःखको कुरा हो । ओरेगन निवासी भएर पनि नेपाल प्रति देखाएको अथाह माया र ममता हामी सबैको निम्ति अविश्मरणीय रहिरहने छ ।

ओरेगन नेपालको सम्बन्धमा अर्को महत्वपूर्ण घटनाको रुपमा स्वर्गीय राजा महेन्द्रको ओरेगन भ्रमणलाई पनि लिन सकिन्छ । यस भ्रमणको दस्तावेज बृतान्त ओरेगन विश्व विद्यालयको ल्यअजष्खभ मा सुरक्षित राखेको छ ।

यी महत्वपूर्ण घटनाहरुको सिलसिला बढ्दै गए पछि नेपाल र ओरेगनका मानिसहरु यावत प्रकारले भ्रमणको जग बस्दै गए । त्यसै सिलसिलामा सन् १९७५ तिर ओरेगन विश्व विद्यालय रहिआएको यूजिन शहरको तत्कालिन मेयर लेस एण्डरसनको भ्रमणबाट नेपाल ओरेगनको सम्बन्धमा अर्को अध्याय थपिएको थियो । वहााको नेपाल भ्रमण पछि जनघनत्वको आधारमा यूजिन र काठमाण्डौं शहरबीच एक भातृत्व शहर क्ष्कतभच ऋष्तथ को रुपमा प्रस्तावित गरिए । काठमाण्डौंका तत्कालिन प्रधानपंच जुजुभाई राजभण्डारी र लेस एण्डरसन बीच सम्झौता पत्रमा २४ अक्टोबर सन १९७५को दिन हस्ताक्षर भयो । त्यसबेला देखि हालसम्म दुई शहर बीच अनेकौं परियोजनाहरु तर्जुमा गरिए । उदाहरणार्थ सन् १९९० तिर संचालित न्ष्चकि क्अजयबिचकजष्ड, सफाटेम्पो प्रोजेक्ट, मितेरी बगैचाको स्थापना, सुदुर दूर्गमक्षेत्रका गोम्पाहरुमा विद्युतीकरण आदि

आदिलाई लिन सकिन्छ । युजिन शहरको सम्बन्ध नेपाल लगाएत, अन्य तीन देशहरु सित पनि क्ष्कतभच ऋष्तथ को स्थापना गरिएका छन ।

सन् १९५० पछि गाासिएको नेपाल ओरेगन सम्बन्ध सन् १९९० सम्म आईपुग्दा निकै गहिरो भई सकेको थियो । यस अन्तरालमा ओरेगन राज्यको हरेक शहरबाट नेपाल भ्रमणमा जानेहरु निकै देखिए र आ-आˆनै पाराका कार्ययोजनाहरु संचालन गर्दै आएका छन् । ओरेगन विश्व विद्यालय बाहेक कोर्भालिस स्थित ओरेगन स्टेट ग्लष्खभचकष्तथ अन्तरगत अनेकौं अनुसंधानका कार्यक्रम संचालित भएका छन् । त्यसरी नै पोर्टलैण्ड स्टेट ग्लष्खभचकष्तथ बाट ज्ञबबिधबल च्भकभबचअज द्यगिभितष्ल प्रकाशित गरेर नेपाललाई चिनाउन गरेको काम अत्यन्तै सराहनीय कार्य मानिएका छन् । यसबाहेक नेपालबाट फर्केका पीस कोर भोलुन्टियरहरुबाट मानव कल्याणका निकै योजनाहरु तर्जुमा गरिसकेका छन् ।

एवं प्रकारले ओरेगन नेपाल समाज ९ल्ड्ड० को स्थापना कालपछि विशिष्ट कलाकारहरुको आमन्त्रण र हाल स्थापित छात्रबृतिबाट पनि नेपाललाई ओरेगन चिनाउनाका साथै नेपालका जनतामा ओरेगनको सम्झना रहिआएको छ । केहि वर्ष यता मात्र नृत्य मण्डल महाबिहारको स्थापना देखि :ष्लष्ट ल्भउबा को सृजना पोर्टलैण्डको साउथ इष्ट तिर भएको छ । त्यहां नेपालको संस्कृति सम्बन्धि निकै गतिविधि बढदै आएकोबाट प्रमाणित हुन्छ कि यो सम्बन्धको निरन्तरतामा अब कहिले रोक लाइने छैन् । यसबाहेक कोरिया मूलको तायेक्वण्डो खेलकूदको क्षेत्रमा देखाउदै आएको निरन्तरताले पनि नेपाललाई चिनाउने काम हूदै आएको छ । यी गतिविधि हामी सबैको निम्ती गौरवको विषय भै दिएको छ । यसमा कसैको दुईमत नहोला भन्ने मलाई लागेको छ ।